

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Ралица Янкова Илкова Петкова, доцент по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Наказателно право“ в Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Наказателно право“ в УНСС

Автор на дисертационния труд: Спас Крумов Панайотов – задочен докторант на обучение, финансирано от държавата, в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на УНСС

Тема на дисертационния труд: „Отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1096/16.04.2024 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Наказателно право“ към катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на УНСС като задочен докторант на обучение, финансирано от държавата, по научна специалност „Наказателно право“, съгласно Заповед на зам.-ректора по НИД на УНСС № 1036/08.05.2020 г. и заповед № 2736/17.10.2023 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2020 – 2024 г.

Дисертантът е получил висшето си юридическо образование в Юридическия факултет на УНСС. От 2017 г. е магистър по право. В

периода 2016 – 2019 г. е работил като технически сътрудник в нотариална кантора. От 2023 г. и до момента е съдебен помощник в Наказателно отделение на Софийски районен съд. Интересите му са предимно в областта на наказателното право.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на докторанта Спас Крумов Панайотов представлява оригинално, задълбочено и системно изследване, което има не само научно, но и практическо значение. Действително, въпросите, свързани с отнемането на вещи в полза на държавата са били предмет на научни дискусии в българската наказателноправна теория, но докторантът разглежда проблематиката от различен зрителен ъгъл, като я обхваща в цялостно монографично изследване, в което актуалната уредба на отнемането на вещи в полза на държавата е изследвана в контекста на правото на Европейския съюз и практиката на Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека. Изследването е актуално.

Актуалността на изследването произтича освен от значимостта на института на отнемане на имущество в полза на държавата, като способ да не се допуска облагодетелстване от престъпна дейност, още и от това, че развитието на правото на ЕС налага сериозно преосмисляне, осъвременяване, допълване и усъвършенстване на института, за каквото, без съмнение, ще допринесе изследването.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави и заключение с общ обем от 186 страници. Първата глава е посветена на изясняване на същността на института на отнемането на имущество в полза на държавата и отграничаване на този от други сходни правни институти. В глава втора дисертантът е разгледал с нужната прецизност и задълбоченост източниците на международното право и правото на Европейския съюз в областта на отнемането на имущество, придобито от престъпна дейност и е формулирал изводи по отношение на необходимостта от изменение на действащото българско законодателство в областта. В глава трета от изложението, дисертантът е изяснил съотношението между отнемането на имущество по реда на чл. 53 от НК и другите механизми за отнемане на имущество, предвидени в българското законодателство – в ЗОНПИ и в ЗАНН. В заключението са направени и съответни предложения *de lege ferenda*.

Справката за литературните източници съдържа 96 заглавия на български и руски език; бележките под линия са 275 на брой; цитиранията

са коректни. Методиката на изследване е актуална. Стилът на докторанта е добър, борави се добре с наказателноправната терминология.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

С изследването са постигнати значими научни и научно-приложни резултати. Обект на изследване е институтът на отнемане на вещи, които са били предмет и средство на престъплението, включително и в случаите, когато притежаването им е забранено, както и отнемането на облагата, придобита чрез престъпление, регламентиран в нормата на чл. 53 от НК. Тези въпроси са изяснени с научната задълбоченост и прецизност.

Търсенията на дисертанта в областта на научния анализ са довели до формулиране на правнозначими и научно обосновани тези по въпросите на дисертационния труд и съответните на това предложения за усъвършенстване на законодателството.

Методологията на изследването е актуална и е довела до правилни научни и научно – практически резултати. Използвани са наблюдение, описание, сравнение; методът на научния анализ и синтез; индуктивният и дедуктивният метод; сравнителноправен, исторически и логико-юридически методи.

Поставените от докторанта цели и задачи са изпълнени.

Дисертационният труд съответства на нормативните изисквания и като качество удовлетворява изискванията за придобиване на ОНС „доктор“. Не са допуснати нарушения на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд представлява безспорен принос в наказателноправната теория.

Адмирации заслужават сериозните усилия, положени от докторанта, за изясняване на правната същност на института на отнемането на имущества, придобити от престъпна дейност, в полза на държавата и за отграничаването му от други, сходни правни институти, между които в теорията, а и в практиката може да се допусне смесване.

От значение е изясняването на предпоставките при отнемането на предмета, средството и придобитото от престъплението по сега действащата национална уредба; анализът на противоречивата практика по приложението на закона и набелязването на конкретни насоки, в които българското наказателно законодателство следва да претърпи изменение.

В тази насока трудът ще бъде от голямо значение както за законодателя, така и за правоприложителите. Без съмнение за избора на тема и за оценка на трудностите при прилагане на обсъждания институт, които се нуждаят от доктринерен отговор, дисертантът е бил сериозно улеснен от дейността си като съдебен помощник в СРС – НО и работата му по голям брой наказателни дела.

Ценен принос има авторът при систематизиране на приложимите актове от международното право и правото на Европейския съюз в областта на отнемането на облагите, придобити от престъпна дейност и за анализ на практиката на СЕС и ЕСПЧ. В тази му част изследването ще спомогне много на законодателя при осъвременяване и усъвършенстване на института в контекста на добрите европейски практики и изискванията, залегнали в източниците на правото на ЕС.

Изследването е ценно и с анализа на редица въпроси, които се поставят при изясняване на съотношението на отнемането на имущества в полза на държавата въз основа на различни нормативни актове. Тези въпроси са изяснени с нужната прецизност, детайлност и дълбочина, като са изведени основните проблеми пред правоприложителите и са направени предложения за осъвременяване и усъвършенстване на действащия регламент.

От важно научно-приложно значение ще се яви трудът в частта му, в която авторът е формулирал и някои предложения *de lege ferenda*, които е уместно да бъдат подложени на широка дискусия. Разбира се, не всички от направените предложения биха могли да бъдат споделени, но е препоръчително да бъдат дискутирани.

Убедено може да се твърди, че дисертантът е концентрирал научните си търсения в областта на актуалната проблематика на отнемането на имущество в полза на държавата, която не е била предмет на актуално цялостно, интердисциплинарно, систематично монографично изследване в последните години в българската наказателноправна теория. Оттук и изводът, че изследването е актуално и би могло да допринесе съществено за развитието на наказателноправната теория и за правоприлагането.

Научната работа на дисертанта недвусмислено сочи, че докторантът се отличава със способност да изследва всестранно и задълбочено наказателноправна проблематика; има богати теоретични познания в областта на наказателното право; демонстрира, че може да работи с големи масиви от информация, от които е способен да формулира релевантни научни изводи.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертационния труд докторантът има три публикации, които представляват безспорен принос в науката: 1. Панайотов, С. „Гражданската конфискация“ и отнемането на незаконно придобито имущество по чл. 53 от Наказателния кодекс в светлината на последните законови промени“ – В: Сборник с доклади от научна конференция на тема „Предизвикателства пред правното регулиране в България“, проведена на 31.10.2023 г.; 2. Панайотов, С. Развитие на института на отнемане на имущество в българското законодателство и приложението на принципа „Non bis in idem“ – В: сп. Бизнес и право, бр. 4 от 2021 г., стр. 31 – 53; 3. Панайотов, Спас. Новите положения в чл. 53 от наказателния кодекс на Република България – В: Сборник с доклади от научна конференция, проведена на 12 ноември 2020 г. в УНСС, т. II. Актуални проблеми на публичното и наказателното право. Актуални проблеми на историческите, ИК УНСС, стр. 337 – 345.

Същите представляват безспорен принос в науката.

Представените публикации в количествено и качествено отношение изпълняват минималните национални изисквания за професионално направление 3.6 Право, съгласно ЗРАСРБ, и отговарят на условията за заемане на ОНС „доктор“, съгласно Правилника за прилагането на ЗРАСРБ и допълнителните изисквания на УНСС.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията към съдържанието му, съответства на структурата и съдържанието на дисертацията, предоставя ясно и точно резюме на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Работата би била дообогатена, в случай че дисертантът изясни съотношението между отнемането на имущество в полза на държавата по реда на чл. 53 от НК и отнемането на пряката или непряка облагата, придобита от юридическо лице, което се е обогатило или би могло да се обогати от извършено престъпление, по реда на чл. 83а, ал. 6 от ЗАНН.

8. Заключение

В заключение, имайки предвид изложените по-горе съображения, давам положителна оценка на представения за защита дисертационен труд на дисертанта Спас Крумов Панайотов на тема „Отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност.“

Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор“, поради което предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в научна област 3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.6 Право“, научна специалност „Наказателно право“ на Спас Крумов Панайотов.

17.05.2024 г.
гр. София

Подпис:
(доц. д-р Ралица Илкова)

OPINION

Assoc. Prof. Dr. Ralitsa Yankova Ilkova Petkova, Associate Professor of Professional Field 3.6 Law, Scientific Specialty "Criminal Law" at the Law Faculty of Sofia University "St. Kliment Ohridski" Kliment Ohridski

Subject: dissertation on awarding educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.6 Law, Doctoral Program in Criminal Law at the UNWE

Author of the dissertation: Spas Krumov Panayotov – part-time doctoral student at the Department of Criminal Law Sciences at the Law Faculty of UNWE

Topic of the dissertation: "Forfeiture in favor of the state of property acquired from criminal activity"

Grounds for presenting the opinion: participation in the members of the scientific jury on the defense of the dissertation in accordance with Order No 1096/16.04.2024 of the Rector of UNWE.

1. Information about the dissertant

The dissertant has been educated on the Doctoral Programme in Criminal Law at the Criminal Law Sciences Department of the Law Faculty of UNWE as a part-time PhD student of education financed by the state in the scientific specialty Criminal Law according to Order of the Vice-Rector on Scientific Research of UNWE № 1036/08.05.2020 and order № 2736/17.10.2023. The training was carried out in part-time form in the period 2020 – 2024.

The dissertant has received his higher legal education at the Law Faculty of UNWE. Since 2017 he has a Master of Laws. In the period 2016 – 2019 he worked as a assistant in a notary office. Since 2023 he has been a court assistant in the Criminal Division of the Sofia District Court. His interests are mainly in the field of criminal law.

2. General characteristics of the dissertation presented

The dissertation of the PhD student Spas Krumov Panayotov is an original, thorough and systematic study that has not only scientific but also practical significance. Indeed, the issues related to the forfeiture of property in favor of the state have been the subject of scientific discussions in the Bulgarian criminal law theory, but the PhD student examines the issues from a different visual angle, covering it in a comprehensive monographic study, in which the current regulation of the seizure of goods in favor is examined in the context of European Union law and the case-law of the Court of Justice of the European Union and the European Court of Human Rights. The study is up to date.

The relevance of the study stems not only from the importance of the institution of asset forfeiture in favor of the state, as a way to prevent the benefit of criminal activity, but also from the fact that the development of EU law requires serious rethinking, updating, supplementing and improving the institute, to which, undoubtedly, the research will contribute.

The dissertation consists of an introduction, three chapters and a conclusion with a total volume of 186 pages. The first chapter is devoted to clarifying the essence of the institution of asset forfeiture in favor of the state and distinguishing it from other similar legal institutions. In chapter two, the dissertant has examined with due precision and depth the sources of international and European Union law in the field of asset forfeiture, acquired from criminal activity and has formulated conclusions regarding the need to amend the current Bulgarian legislation in the field. In Chapter Three of the presentation, the dissertant has clarified the ratio between the seizure of property under Art. 53 of the Penal Code and the other mechanisms for asset forfeiture provided for in the Bulgarian legislation – in the Law on Combating Corruption and Income Laundering Act. Corresponding *proposals de lege ferenda* are also made in the conclusion.

The reference for the literary sources contains 96 titles in Bulgarian and Russian; the footnotes are 275 in number; Citations are correct. The research methodology is up-to-date. The style of the PhD student is good, he handles well with criminal law terminology.

3. Evaluation of scientific and applied research results obtained

The research has achieved significant scientific and applied scientific results. The object of research is the institute of forfeiture of items that have been the subject and instrument of the crime, including in cases where their

possession is prohibited, as well as the seizure of the benefit acquired through a crime regulated by the norm of art. 53 of the Bulgarian penal code. These questions have been clarified with scientific depth and precision.

The dissertation's quests in the field of scientific analysis have led to the formulation of legally significant and scientifically based theses on dissertation issues and the corresponding proposals for improving the legislation.

The methodology of the study is up-to-date and has led to correct scientific and scientific-practical results. Observation, description, comparison were used; the method of scientific analysis and synthesis; the inductive and deductive method; comparative legal, historical and logical-legal methods.

The goals and objectives set by the PhD student have been fulfilled.

The dissertation works comply with the regulatory requirements and as a quality satisfies the requirements for acquiring a PhD degree. There were no violations of the aw on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and its Implementing Regulations.

4. Evaluation of scientific and applied research contributions

The dissertation work represents an indisputable contribution to criminal theory.

Admiration deserves the serious efforts made by the PhD student to clarify the legal nature of the institute of the forfeiture of property acquired from criminal activity in favor of the state and to distinguish it from other, similar legal institutions, among which mixing can be allowed in theory and practice.

It is important to clarify the prerequisites for the seizure of the object, means and acquired from the crime under the current national legislation; The analysis of the contradictory practice in the application of the law and the identification of specific guidelines in which Bulgarian criminal legislation should be amended. In this regard, labor will be of great importance for both the legislator and law enforcers. No doubt about the choice of topic and about assessing the difficulties in implementing the institute under discussion which need doctrinal response, the dissertant has been seriously facilitated by his activities as a judicial assistant in Sofia Regional Court – Criminal Division and his work on a large number of criminal cases.

The author has a valuable contribution to the systematization of the applicable instruments of international and European Union law in the field of forfeiture of proceeds of crime and to the analysis of the practice of the CJEU and the ECtHR. In this part, the study will greatly help the legislator in updating

and improving the institute in the context of good European practices and the requirements laid down in the sources of EU law.

The study is also valuable with the analysis of a number of questions that are raised in clarifying the ratio of the forfeiture of property in favor of the state on the basis of various normative acts. These issues have been clarified with the necessary precision, detail and depth, as the main problems facing the law enforcement authorities have been identified and proposals for updating and improving the current regulation have been made.

Of important scientific and applied importance will appear the work in its part in which the author has formulated some *proposals de lege ferenda*, which are appropriate to be subjected to a broad discussion. Of course, not all of the proposals made could be shared, but it is advisable to discuss them.

It can be confidently argued that the dissertant has concentrated his scientific quests in the field of current issues of asset forfeiture in favor of the state, which has not been the subject of a topical comprehensive, interdisciplinary, systematic monographic study in recent years in Bulgarian criminal law theory. Hence the conclusion that the study is topical and could contribute significantly to the development of criminal law theory and law enforcement.

The scientific work of the dissertant unequivocally shows that the doctoral student is distinguished by the ability to explore comprehensive and in-depth criminal law issues; has extensive theoretical knowledge in the field of criminal law; demonstrate that he can work with large amounts of information from which he is able to formulate relevant scientific conclusions.

5. Evaluation of dissertation publications

On the topic of the dissertation, the PhD student has three publications that represent an indisputable contribution to science: 1. Panayotov, S. "Civil Forfeiture" and Forfeiture of Illegally Acquired Assets under Art. 53 of the Criminal Code in the Light of the Latest Legal Changes "– In: Proceedings of the Scientific Conference on "Challenges to Legal Regulation in Bulgaria", held on 31.10.2023; 2. Panayotov, S. Development of the Institute of Asset Forfeiture in Bulgarian Law and the Application of the "Non bis in idem" Principle – In: Business and Law Journal, issue 4 of 2021, pp. 31-53; 3. Panayotov, Spas. The new provisions in art. 53 of the Penal Code of the Republic of Bulgaria – In: Proceedings of a Scientific Conference held on 12 November 2020 at the UNWE, vol. II. Current issues of public and criminal law. Current Problems of Historical, IC UNWE, p. 337 – 345.

They represent an indisputable contribution to science.

The presented publications in quantitative and qualitative terms meet the minimum national requirements for professional field 3.6 Law, according to the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, and meet the conditions for occupying the NSA "Doctor" in accordance with the Rules for the Implementation of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the additional requirements of UNWE.

6. Evaluation of the autoref

The autoreferate meets the requirements for its content, corresponds to the structure and content of the dissertation, provides a clear and accurate summary of the dissertation.

7. Critical remarks, recommendations and questions

The work would be further enriched if the dissertant clarifies the ratio between the forfeiture of property in favor of the state by the order of art. 53 of the Penal Code and the withdrawal of the direct or indirect benefit acquired by a legal person that has enriched itself or could be enriched by a crime committed by the order of art. 83a, para. 6 of the AAN.

8. Conclusion

In conclusion, taking into account the above considerations, I give a positive assessment of the dissertation paper presented for protection by the dissertator Spas Krumov Panayotov on the topic "Forfeiture to the state of property acquired from criminal activity.

The dissertation works meet the requirements of art. 6, para. 3 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and Art. 27, para. 2 of the Rules for the Implementation of the Law on Educational and Scientific Procedure "Doctor", which is why I propose to the honorable scientific jury to be awarded the educational and scientific degree "Doctor" in scientific field 3. Social, Economic and Legal Sciences", professional field "3.6 Law", scientific specialty "Criminal Law" of Spas Krumov Panayotov.

May 17, 2024
G. Sofia

Signature:.....
(Assoc. Prof. Dr. Ralitsa Ilkova)